

Hede, som jeg som Vestjyde har pløjet igennem saa mange Gange, og som aldrig kan dyrkes uden med Tab. Jeg tror nok, man vil kunne beplante selv den magreste Hede, men den bør sikkert ikke pløjes. Det at give en Mand 100 Kr. for at pløje et Stykke Hede og saa det til med Rug, er noget af det vanvittigste og galeste og hen i Vejret baade for Staten, Befolkningen og den enkelte. Det ærede Medlem søgte at forklare en saadan taabelig Ting ved at oplæse en Erklæring af Distriktslæge Rambusch om, at Heden blev dyrket alligevel, men de Folk, der gjorde det og begik denne store Dumhed, bleve syge, svage, krumme og opslidte, og deres Børn bleve syge og elendige, og alligevel skulde man give Tilskud til og Staten understøtte denne taabelige Handling og gøre sig delagtig i alt dette. Det, synes jeg, er fuldstændig ovenud. Jeg skal ikke forfølge det ærede Medlem videre.

Skulle vi absolut til at dyrke Hederne op, kan man jo godt gaa den Vej at danne en privat Forening, naar den for øvrigt stiller sig rigtigt og faar Raad hos Landboforeningerne. Det kan være en meget skøn og god Tanke, og det skal jeg ikke sige noget til, det kan der maaske komme noget ud af. Ministeren stillede sig heller ikke helt afvisende. Men disse magre Heder skal man lade ligge og ikke komme med saadanne ganske umulige Forslag, som det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds er kommen med. Vi have derimod store Mosestrækninger, og der ere vi inde paa den rette Vej. Vi havde i Fjor eller i Forfjor et Andragende herinde om at give et Tilskud til Beboere af Skalsaadalen i Form af billige Laan til Uddybningen af Skalsaadalen. Meningen var, at Beboerne vilde slutte sig sammen i Fællesskab og grave en Kanal for at faa Vandet ud, hvorved flere Hundrede Tønder Land kunde blive dyrkbart og indvundet for Samfundet. Som sagt, det er en god Tanke. Jeg vilde ønske, vi kunde komme dem noget mere i Møde, end der her var Tale om. Der ligger endnu mange Moser og store Strækninger hen. Jeg har allerede for mange Aar siden talt om, at baade den store og den lille Vildmose ere Højmoser og kunne opdyrkes, naar private og det store Samfund hjælpe hinanden med Anlæg af Kanaler til Tørrelægning af de store Strækninger. Beboerne kunne danne Selskaber, som Staten kan støtte, og derved kan der indvindes store Værdier for Landbruget. Vi have hidtil ladet Hedeselskabet løse saadanne

Opgaver alene, men det er ikke saa heldigt. Hedeselskabet kan give Raad, men kan ikke drive Moserne. De have drevet saadanne ovre i Herning, og det er dejligt og praktisk og rart at se paa, men det er umuligt for Selskabet at have en Assistent derovre, som kan føre Regnskab med det enkelte Stykke Jord, køre Gødning, sælge Planter og alt det. Det kan Selskabet ikke ifølge Sagens Natur, uden at dette maatte give Underskud. Men naar Mosen bliver lagt under det almindelige Landbrug, saa at en Mand derovre driver Mosen, vil man kunne opnaa helt andre Resultater. Jeg tilraader derfor, at vi her støtte Forslag til Opdyrkning af de store Mosestrækninger, for dels at tørlægge dem, dels lave dem om til gode Enge. Det er en national Gevinst af Rang. Her ligger der Guld i Barrer for Danmark.

Der er talt om, at vi nu skulde begynde igen at støtte Klitplantagerne, og den ærede Landbrugsminister har i Aar foreslaaet at give store Tilskud dertil. Det glæder mig. Selv om Sagen ikke er rentabel i Øjeblikket, bidrager Beplantningen til at mildne Klimaet i Jylland, Vinden virker mindre stærkt, og Fugtigheden bliver større. Jeg tror, man skulde gaa noget stærkere frem, end man hidtil har gjort, og ikke indskrænke sig til at beplante Klitterne. Vi, som kende dem, vide, at der bag dem ligger en lang Række Sandmarker, som i Regelen ere meget magre. Naar de ere lave nok, kan der godt findes kort Græs med lidt hvid Kløver imellem, som kan bruges til Græsning for Faar, men som ellers ikke har megen Betydning de fleste Steder. Det skulde derfor ikke blive ved at være Klitter. Naar der først er skabt Læ, er der Betingelser for, at der paa lange Strækninger bag ved kan plantes, saa vi i stor Udstrækning kunne faa Skove der. Jeg vil derfor bede Ministeren støtte Tanken om, at vi ofre noget her, skønt det tilsyneladende ikke er rentabelt. Hvad Gavn det vil have for Klimaet, kan ikke nøjagtig bedømmes, men jeg tror, det vil have stor Betydning, og jeg vil derfor anbefale, at vi yde dette Foretagende Støtte af al Magt.

Lindø: Det har jo vist sig, at den foregaaende Adressedebat har bidraget til, at denne Forhandling kan føres ret saglig. Jeg skal med mine Bemærkninger blive i det samme gyldne Spor. Der har fra adskillige fynske Rigsdagsmænd under de